

Eduskunnan IKÄ-verkoston tietopaketti 1/2018

Julkaisija: [IKÄINSTITUUTTI](#)

14.11.2018 AVAUSTILAISUUDEN AIHEET:

- Mikä iäkkäiden palveluissa maksaa?
- Missä voidaan säästää ja samalla lisätä hyvinvointia?

Eduskunnan IKÄ-verkosto perustettiin 18.10.2018. Verkosto jakaa ajankohtaista tutkimustietoa ja keskustelee iäkkäiden hyvinvoinnista, taloudesta, toiveista, tarpeista ja palveluiden toimivuudesta kansanedustajien työn näkökulmasta. Verkosto yhdistää kansanedustajia, alan asiantuntijoita ja kansalaisjärjestöjä. IKÄ-verkostolle kootaan myös tietopaketteja päätöksenteon tueksi.

Ohessa on IKÄ -verkoston avaustilaisuuden asiantuntijoiden esitykset tiivistettynä. Harriet Finne-Soverin esitys innoitti minut kirjoittamaan [Voihan väestörakenne! -blogin](#) väestörakenteesta ja maahanmuuton välttämättömyydestä.

IKÄ-verkosto on herättänyt laajaa kiinnostusta kansanedustajien, järjestöjen ja asiantuntijoiden parissa. Verkostoon on liittynyt kahdeksasta puolueesta yhteensä 24 kansanedustajaa ja saman verran asiantuntijoita ja järjestöjä.

IKÄ-verkoston sihteeri
Päivi Topo, johtaja Ikäinstituutti

ASIAANTUNTIJOIDEN PUHEENVUOROT

Tuija Brax: Miljardisäästöjä syntyy investoimalla iäkkäiden terveyden edistämiseen

Harriet Finne-Soveri: Ei rahat eikä työvoima riitä iäkkäiden palveluissa ilman radikaaleja muutoksia

Pekka Rissanen: Jo toinen kotihoidon käynti voi lopulta tulla kalliimmaksi kuin laitoshoido

Timo Sinervo: Voiko henkilöstökuluista enää säästää?

Miljardisäästöjä investoimalla iäkkäiden terveyden edistämiseen

Valtakunnalliset kansanterveysjärjestöt ovat Duodecimin asiantuntijatuella tehneet laskelmat 11:sta tavasta säästää rahaa terveysinvestoinneilla. Seuraavassa on kolme esimerkkiä, jotka ovat keskeisiä keinoja lisätä iäkkäiden terveyttä ja hyvinvointia.

DIABEETIKOIDEN sairaanhoito maksaa 1,3 miljardia vuodessa. Tyypin 2 Diabeteksen riskiryhmiin kuuluville 10 kerran ryhmäohjaus maksaa 1 200 euroa. Jos yksi ryhmään osallistunut ei sairastu, on säästö noin 6 000 euroa vuodessa.

Yhden **LONKKAMURTUMAN** hoito maksaa keskimäärin 22 000 euroa ja vuosittain noin 6000 yli 65-vuotiaan lonkka murtuu. Iäkkäiden liikuntaa lisäämällä ja terveelliseen ruokailuun kannustamalla voidaan lonkkamurtuman riskiä selvästi vähentää. 5 % vähennys lonkkamurtumien määrään toisi yli 6 miljoonan säästöt hoitokuluihin.

Kerta viikossa ohjatussa kuntosaliharjoittelussa ja kotiharjoittelu vähensi **SYDÄNPOTILAILLA** vakavia sydäntapahtumia ja säästi hoitokuissa noin 1 000 euroa per osallistuja.

<https://www.yksielama.fi/paattajille>

Eri-ikäisten terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen on paljolti järjestöjen toiminnan varassa. Sydänliiton pääsihteeri **Tuija Brax** totesi, että SOTE-uudistuksessa on pidettävä huoli siitä, että järjestöillä on jatkossakin käytössään tiloja ja muita tarvittavia resursseja.

LUE KOKO ESITYS:

[Mitä iäkkäiden terveyden edistämässä säästäminen maksaa?](#)

11 tapaa säästää rahaa terveysinvestoinneilla

- Alkoholin mini-interventiot
- Diabetes
- Kaatumisvaaran arviointi
- Liikunnallinen kuntoutus
- Perhetyö
- Pyörätiet
- Ryhmäkuntoutus
- Sydänkuntoutus
- Sydänmerkki-ateriat
- Vanhuspalvelut
- Ylipaino

”Ei rahat eikä työvoima riitä iäkkäiden palveluissa ilman radikaaleja muutoksia”

Näin toteaa iäkkäiden hoitoa pitkään tutkinut ja kehittänyt **Harriet Finne-Soveri**. Iäkkäitä, ei-työkykyistä on yhä enemmän suhteessa työikäisiin, työntekijäpula syvenee nopeasti ja iäkkäiden avun tarpeeseen liikkumisessa, pukemisessa, WC- asioinneissa tai syömisessä on yhä vaikeampi vastata. Vastausta ei juurikaan löydy digitalisaatiosta tai geroteknologiasta. Iäkkäiden palveluiden tarpeesta 75% liittyy muistisairauksiin, joihin ei ole parantavaa hoitoa.

Harriet Finne-Soverin ratkaisut:

- Terveyden edistämistä viedään voimakkaasti eteenpäin
- Iäkkäiden palveluita ja perusterveydenhuoltoa määrätietoisesti kehitetään ja vähennetään työvoimantarvetta muualla sotessa
- Yhteisöllisyyttä vahvistetaan, samoin omais- ja perhehoitoa
- Poikkihallinnollista yhteistyötä ja palvelujen monimuotoisuutta lisätään
- Vanhuspalvelut suunnataan muistisairaille sekä luodaan kannustimet kaikenikäisten yhteiskuntapalvelulle.

Tarvittavat työvoimapolitiittiset toimenpiteet

Työvoiman lisääminen

Työvoiman käyttö nykyistä pidempään/enemmän

Työvoiman tarpeen vähentäminen

LUE TÄMÄ DIA KOKONAAN JA KOKO ESITYS:

[Miten rahat riittävät inhimillisesti kestäviin vanhuspalveluihin? –esitys](#)

[Tutustu myös Kotihoidon valtakunnallisen I & O -kärkihankkeeseen](#)

Jo toinen kotihoidon käynti voi lopulta tulla kalliimmaksi kuin laitoshoido

Pekka Rissanen, THL:n arviointijohtaja esitteli eri tutkimusten tuloksia iäkkäiden palveluiden käytöstä ja kustannuksista. Vaikka kotihoidon asiakkaiden määrä ja osuus on kasvanut, ei kotihoidon resursseja ole lisätty vastaavasti vaan se vaihtelee maan eri osissa.

Kotihoidossa olevat käyttävät enemmän sairaalapalveluita kuin hoivapalveluissa asuvat ja tämä nostaa kotona asuvien hoidon kokonaiskuluja huomattavasti. Osan tästä selittää se, että ympärivuorokautisessa hoivassa kyetään hoitamaan asukkaiden tilanteet paremmin paikan päällä.

Rissanen siteerasi [Sitran Tamperetta koskevaa tutkimusta](#), jossa todetaan että tehostetun palveluasumisen 101 euron kustannustaso saavutetaan kotihoidossa jo lähes yhdellä päivittäisellä hoitokäynnillä. Vanhainkotihoidon kustannus ylitetään, kun kotihoidon keskimääräiseen kustannukseen lisätään toisen hoitokäynnin 35 euron kustannus.

Sairaalajaksojen määrä on lisääntynyt vuodesta 2009 jatkuvasti noin 20 prosenttia vuodessa. Kehitys on todennäköisimmin seurausta siitä, että hoitoa tarvitsevia vanhuksia pyritään entistä enemmän hoitamaan kotihoitona. Kotihoidon asiakkaiden sairaalahoitoon tarvitaan Tampereella nykyisellä järjestelytavalla yli 200 paikkaa.

Yhteenvetoa Tampereen tuloksista

- ”Kun tarkastellaan kunnalle aiheutuvia kustannuksia, tehostetun palveluasumisen 101 euron kustannustaso saavutetaan kotihoidossa jo lähes yhdellä päivittäisellä hoitokäynnillä.”
- ”Vanhainkotihoidon kustannus ylitetään, kun kotihoidon keskimääräiseen kustannukseen lisätään toisen hoitokäynnin 35 euron kustannus.”
- ”Pitkäaikaisen sairaalahoidon kustannustaso saavutetaan noin kolmella päivittäisellä käynnillä.”

Voiko henkilöstökuluista enää säästää?

THL:n sekä [Jyväskylän yliopiston](#) tutkimusten mukaan työn kuormitus on kotioidossa ylittänyt laitoshoidon kuormituksen, toteaa tutkija **Timo Sinervo** THL:stä. Kiire on yleinen ongelma työssä. Se koostuu monesta tekijästä, joista henkilöstömäärä, työn organisointi, häiriöt työn tekemisessä sekä kokemus liukuhihnamaisuudesta ovat keskeisiä.

Jatkuvan kiireen vuoksi ei ole mahdollisuutta tehdä työtä kunnolla. Kotioidossa asiakas jää paljon yksin ja se huolestuttaa työntekijöitä. Suurempi kuormitus ja palveluiden heikompi laatu ovat yhteydessä kunnan kotihoitovaltaisuuteen. Seurantatiedot kertovat, että kun laitoshoittoa on purettu, ei vastaavasti ole panostettu kotihoitoon. Henkilöstön kuormitusta voi vähentää työaikakokeiluilla, työaika-autonomialla, itseohjautuvilla tiimeillä sekä erillisillä tiimeillä kuormituksen tasausta varten. Työtä voidaan myös kohdentaa paremmin asiakkaiden keskeisiin tarpeisiin sekä parantaa johtamista.

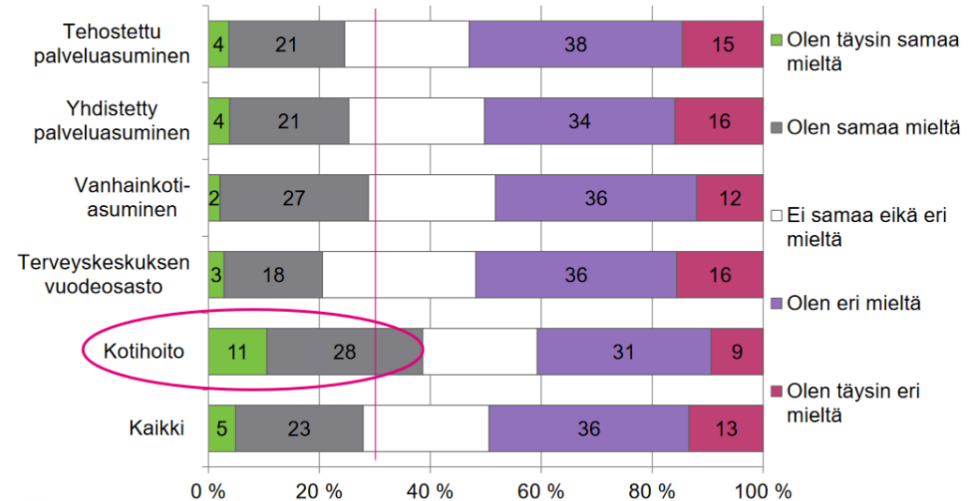

LUE KOKO ESITYS:

[Voiko henkilöstökuluissa enää säästää?](#)

[Tutustu myös THL:n tutkimusjulkaisuihin vanhuspalvelujen henkilöstöstä, kuntoutuksesta, osaamistarpeista ja saattohoidosta.](#)

”Joudun toimimaan vastoin sääntöjä tai toimintaperiaatteita”

Eduskunnan IKÄ-verkosto jakaa ajankohtaista tutkimustietoa iäkkäiden hyvinvoinnista, taloudesta, toiveista, tarpeista ja palveluiden toimivuudesta. Verkosto järjestää keskustelutilaisuuksia ja julkaisee tietopaketteja.

IKÄ-verkoston puheenjohtajana toimii kansanedustaja *Ilmari Nurminen* (sdp), varapuheenjohtajana kansanedustaja *Heli Järvinen* (vihr.) ja sihteerinä johtaja *Päivi Topo* Ikäinstituutista.

Verkostoon ovat tervetulleita kansanedustajat, alan tutkijat sekä kansalaisjärjestöt.

Ilmoittaudu: [ikaverkosto\(at\)ikainstituutti.fi](mailto:ikaverkosto@ikainstituutti.fi).